

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje popoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi prilagami ter s "Kažipotom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h. ali glid. 6 60
pol leta . . . . . 6 . 60 . . . . . 3 30
četrt leta . . . . . 3 . 40 . . . . . 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlave nar. države se ne odziva.

Oglašni in poslastice se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredek!• Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

•Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi n. j. se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le uredništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali glid. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici v Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

C. kr. kmetijsko društvo.

Kar smo rekli, to se je zgodilo. Volilni svindl, vzprijorjen v našem c. kr. kmetijskem društvu, je vzbudil po naši deželi docela opravičeno in umevno ogorčenje, se večjo nevoljo in ogorčenje pa vzbuja sedaj vest, ki se tuje v javnosti, da se naša do pičice utemeljena in na goli resnici sloneča pritožba zavrne, ker namestništvo nima poguma, da bi izreklo sodbo, ki sicer vlada v tamošnjih krogih, in po kateri bi se prepričilo za bodočnost tako samovlažno in krivično postopanje, kakor se je vršilo pri znanem volilnem svindlu v omenjenem c. kr. kmetijskem društvu.

Na dlani je in nikdo ne dvomi, da se nam je godila krivica, velika, v nebo kričeča krivica, katero treba obsoditi še toliko bolj, ker je naperjena proti kmetovalcu, in le za to, ker je ta kmetovalec slovenske narodnosti. Povdarjamo ponovno, da mi iščemo na gospodarskem polju le pravice, in da hočemo, da tu preneha vsako strankerstvo, ter da se dela iz c. kr. kmetijskega društva jednako za kmetijski stan cele dežele. Temu pač menda ne more nikdo oporekati, to je tako naravno in tako pravično, da mora vsak razsoden človek brez izjeme reči edino-le: tako je prav in nič drugače. Toda ne tako komendator Pajer, ki je v našo nesrečo predsednik c. kr. kmetijskega društva in deželni glavar.

Dokler je bil na čelu društva blagopokojni in dobrosrčni grof Coronini, je še slo, ali komaj je stopil na čelo društvu deželni glavar Pajer, je prišel preobrat — na slabše. Pajerja se drži ultralaska politika, kakor klop kože, mož ne more živeti brez gonje proti Slovincem, zato pa je zašel takoj na pot, po katerem hoče spraviti c. kr. kmetijsko društvo popolnoma v roke Lahov, tako da bi bili Slovenci odvisni tudi tu od njegove milosti in nemilosti, da bi se tudi na kmetijskem polju delilo vedno le z dvojno mero, z večjo za Laha, z manjšo za Slovence, s kratka: Pajer hoče iztisniti iz c. kr. kmetijskega društva Slovence kot člane in kot odbornike, da bi bilo društvo povsem domena njegova, Hugesova in še Pontottijeva. Tisti svindl pri

volitvah, ki je tako točno osvetljen v utoku, je bil vzprijorjen s prepričanjem, da ga namestništvo v Trstu ali odobri ali pa se zavleče stvar kolikor mogoče dolgo ali pa se sploh ne reši. Pajer se čuti na svoji poziciji tako močnega, da se drzne celo terorizirati namestništvo ter grešiti na račun svoje veljave pri visoki gospodi v Trstu. Pajer ve, da so na namestništvu v Trstu tako prijazni Lahom in njemu, da jim odpustijo celo tak volilni svindl, kakoršen se je izvršil v c. kr. kmetijskem društvu, on ve, da se je doslej vedno odobravalo na visokih mestih ono, kar je storil proti Slovincem (in tega ni malo!), torej je računil lahko že naprej, da ne krenejo kar nakrat na drugo pot, ga ne pusté na cedilu, in celo nemogoče se mu zdi, da bi nastopili proti njemu. Praksa je taka, da je vse prav, kar stori laški komendator proti nam. In ker je nestrpen in v svojem življenju se ni imel trenutka za kak blažji čut do Slovencev, se je lotil c. kr. kmetijskega društva, katero hoče prikrojiti tako, da bo vstrezalo v glavnem le Lahom in tako po očimsko in mačehovsko delalo s Slovinci.

Naš odpor proti takemu početju je tako naraven in umeven, da na to stran ne bomo zgubljali več besed, reči pa moramo, da bo nečuvjen skandal, ako se našemu utoku res ne ugodí v polnem obsegu, da bo to nekaj takega, kar mora vzdigniti vsakega goriskega Slovence proti taki krivici, in roditi odpor, kakoršnega se ni videla aša dežela.

Naš kmet ječi pod jarmom davkov, posestva so obtežena s hipotekami, c. kr. kmetijsko društvo, katero bi imelo iti na roko kmetu-trpinu ter mu pomagati, pa stoji tu ugovorno v jarem laške politike, ki hoče izkoristiti isto le v svoje svrhe ter Slovence potisniti v stran. Da je kaj takega sploh mogoče, se zdi nečuvno in neverjetno — ali mi živimo v deželi neverjetnosti, kjer je vsaka reč mogoča. In kdor dela take reči, kdor zakrivi tak velikanski skandal, kakor se je pripetil ob volitvah v c. kr. kmet. društvu, tak človek ne tiče več na častna javna mesta, marveč se ga mora odstraniti. Tu gre za resno stvar, in stvar ne sme trpeti radi osebe, marveč prav je le tako, da stvar prodere, oseba, ki dela krivico, pa iz-

gine s površja. Tako zahteva pravica, pred katero se mora vsakdo klanjati, jo vsak spoštovati in odločevati po njenem zakonu. Seveda, seveda ne smemo pozabiti, da živimo v deželi in v državi neverjetnosti. Varalica Khuen-Hedervary je postal ministerski predsednik, v Trstu so se vršile strašne volilne sleparije za časa namestnikovanja Goëssovega, ali Goëss je še vseeno namestnik, in Lah si so izposlovali potrditev Sandrinellija tržaškim županom — kaj mislite, da se potem kaj zgodi Pajerju radi te „bagatele“ v kmet. društvu???

Pribito je in vsakdo mora reči, da se nam je zgodila velika krivica pri omenjenih volitvah v c. kr. kmet. društvo, sedaj pa je ležeče na namestništvu, da popravi to krivico, sedaj je čas, da govori pravica. Radi bi čuli njen glas vsaj enkrat, da vemo, da še živi, ker drugače pridemo do končnega nespremenljivega prepričanja, da je za nas ni več, da so jo zapodili z onih mest, na katerih bi morala biti doma, ter da se bo počelo z nami še naprej, kar se bo hotelo, kakor je bilo doslej.

Pravica, govori!... Pajer pač ni več vreden nego sveta pravica?!

Drugi čin laškega spletkarstva, ki razburja Slovence, je najnovejše postopanje o sprejemanju članov. Človek bi mislil, da bi moralo biti posebno našemu c. kr. kmetijskemu društvu ljubo, ako so se deželani začeli zanimati zanj ter pristopajo v krog društvenikov. Toda v zadnji odborovi seji niso hoteli sprejeti članov, katerih se je oglasilo nad 100, marveč na predlog laškega podanika Pontottija so sklenili, naj poseben odsek šele preišče, ali so priglasenci vredni, da bodo člani c. kr. kmetijskega društva! Eto nov svindl, nov skandal! — In res so izvolili laški odsek, kateremu je na čelu tujec Pontotti, in ta privandranec, kateremu so v Vidmu pokazali vrata, bo preiskoval, ali so naši kmetiči vredni, da smejo plačevati udnino c. kr. kmetijskemu društvu! Ta laški podanik bo moral torej na naših tleh ustanoviti poseben vohunski oddelek, ki bo preiskoval avstrijskim Slovincem srce in obisti ter jih izrekal za vredne ali nevedne za c. kr. kmetijsko društvo!

Visoka vlada vedi, da mera izzivanja, zaljenj in poniževanj je polna. Utegne se zgoditi, da odstopimo vsi Slovenci, ustanovimo svojo kmetijsko družbo, zahtevamo, da se prekriža sedanji naslov „c. kr.“ ter se v bodoče delé podpore v razmerju prebivalstva med obe društvi. Skoro, da ne bo drugače!

* * *

Ko je bil gorenji članek že spisan, smo dobili o c. kr. kmet. društvu še ta-le dopis:

Gonja, ki jo je pričelo proti slovenskemu ljudstvu predsedništvo c. kr. kmet. društva, presega že vse meje. Kako se je spremenilo to društvo, odkar ga je zapustil ranjki grof Coronini in mu zavzel vajeti predsednik ital. političnega društva „Unione“ in obenem deželni glavar gosp. dr. Pajer, ni mogoče skoraj niti povedati. Človeku se je že težko vzdrževati, ko gleda, kako brezsrčno gazi ta slovenski odpadnik vsako pravico, katero zahteva rodno mu toda sovražno slovensko ljudstvo. Ne čudimo pa se toliko njemu — odpadniki so si tako vsi podobni — ampak čudimo se bolj nekaterim, drugače pametnim italijanskim gospodom, ki drve čez drn in strn za njim, in ne vidijo, kako netijo s tem sovraštvom med dvema narodoma, ki bi prav lahko v najboljši slogi živela.

Namenu, ki ga ima c. kr. kmetijsko društvo, se je to popolnoma odtujilo. Predsedništvo je ščuvalo toliko časa proti slovenskemu ljudstvu, katerega zastopa kmetijsko društvo trikrat toliko, kakor laškega, da se je to slednje zbudilo v odpor. Ne samo, da deli društvo državne in deželne podpore, katere znašajo na leto okoli 40.000 K, jako pristransko, marveč s tem denarjem podpira še celo ljudi, ki očitno delujejo proti slovenskemu ljudstvu.

Tak človek, ki dobiva pač nezasluzeno nad 5.000 kron na leto od kmetijskega društva, je tajnik Hugues. Ta človeček je privandral k nam iz lačne Italije, in komaj se je najel našega kruha, že začne zabavljati čez vse, kar je našega in avstrijskega. Koraci se kakor petelin na gnoju. Vse če on znati in vedeti in vse ga mora poslušati ter se mu vklanjati. Revež ne zna pa niti bes-

- 99 -

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

In podal mu je roko. Volk, ki ga je poznal že dolgo, se je temu neizrečno začudil, ker ni vedel, kako je ta trdi človek ljubil svojega sinovca, in kako silno se je brigal za njegovo usodo. In dlje časa ni mogel spregovoriti besedice, dokler ju ni župnik, oveseljen vsled takega konca prepira, zaznamoval s križem, in je rekel Volk:

•Ako je tako, pa je to nekaj drugega. Meni ni bilo mar za dobiček, ker sem star in nimam komu zapustiti premoženje, marveč mi je mar samo za pravico. Kdor je z mano dober, temu še rad dodam kaj od svojega. Vašega sinovca pa naj Bog blagoslovi, da se na starost ne boste jokali za njim, kakor se jaz jočem za svojim jedincem.

Na to sta se objela ter se dolgo pričkala zastran tega, kdo naj vzame v last to zemljišče. Matija se končno da preprositi, ker je bil Volk res sam na svetu ter ni imel komu izročiti imetja.

Potem povabi starega Volka v Bogdanec, kjer ga je dobro pogostil z jedjo in pijačo, ker so je sam jako radoval v svoji duši. Radoval se je, ker se je nadejal, da bo žito na tem zemljišču dobro vspevalo,

kakor tudi, ker je vedel, da je od Zbiška odvrnil veliko nesrečo.

•Samo, da se le vrne, ker zemlje in živine bo imel tu dovolj!« si je mislil.

Jagjenka je bila tudi vesela, da je končal prepir tako srečno. •Ako usmiljeni Jezus hoče pokazati,« je dejala, •da mu je sloga ljubša nego prepir, pa se mora sedaj Zbišek srečno vrniti.

Matijčevo lice se razvedri pri tem, kakor bi padel nanj solnčni žarek.

•Tudi jaz si mislim tako!« je dejal. •Bog je vsemogočen, vsekako pa je treba ugoditi njegovi vsemogočnosti, za kar pa je treba imeti bistro pamet.

•Vam še razsodnosti nikdar ni nedostajalo!« odvrne Jagjenka, dvignivši oči.

Čez trenutek pa, kakor bi se na kaj spomnila, je vprašala:

•Ali Vi tako ljubite Vašega Zbiška, ej!«

•Kdo bi ga ne ljubil?« odvrne stari vitez.

•In ti? Ali ga ti morda sovražiš?«

Jagjenka v prvem hipu ne reče ničesar.

Ker je pa sedela z Matijcem na klopi, pomakne se še bliže in obrnivši od njega glavo, se ga dotakne z laktom ter reče:

•Dajte mi mir!«

XX.

Vojna med knezom Vitoldom in Križarji je zanimala vse ljudi v kraljevini tako, da so neprestano povpraševali, kako vse to skonča. Nekateri so bili

prepričani, da pojde Jagiello svojemu bratrancu na pomoč, in da iz tega nastane s Križarji kmalu velika vojna. Vitezi so koprneli po njej, in po vseh plemenitaskih dvorih so govorili, da je celo večje število kraljevih svetovalcev v Krakovem naklonjeno vojni, češ, da je vendarle treba enkrat obračunati s tem sovražnikom, ki se nikdar ni hotel zadovoljiti s svojo lastnino, marveč je mislil neprestano na tuje, dá, mislil tudi takrat, ko ga je prevzel strah pred veliko sosednjo silo.

Toda Matija, ki je bil razumen in izkušen človek, ki je marsikaj videl in poznal, ni verjel, da bi bila ta vojna že tako blizu, ter je se o tem pogostoma razgovarjal z mladim Jankom iz Zgorelic in z drugimi sosedi, s katerimi se je shajal v Krešnji.

•Dokler je še veliki mojster Konrad živ, ne bo iz tega ničesar, kajti on je pametnejši nego drugi, ter ve, da bi to ne bila kaka navadna vojna, marveč da bi nastalo klanje, v katerem bi veljalo pravilo: Tvoja ali moja smrt! Ali v to on, ki pozna kraljevo moč, nikakor ne privoli.

•Kaj pa, ako jim kralj prvi napove vojno?« so vprašali sosede.

Toda Matija odmaže z glavo.

•Glejte! Jaz sem ogledoval vse to od blizu in sem zapazil marsikaj. Ko bi bil naš kralj potomec starega kraljevega rodu, čegar udje so bili vedno kristijani, pa bi morda prvi vdaril na Nemce. Toda naš kralj Ladislav Jagiello, ki je kaj dober gospod in katerega naj Bog ohrani pri življenju in zdravju, je bil poprej nego smo ga mi izvolili za svojega kralja,

dice slovenski in težko kaj furlanski — torej je za službo v naši deželi popolnoma nesposoben. Njegova desna roka je tudi italijanski podanik neki Pontotti. Vihotopil se je v naše kmetijsko društvo, ko so ga izbacili iz videmske kmetijske družbe, kjer je hotel združbo delati, kakor jo dela sedaj v Gorici.

Ta trojica Pajer, Hugues in Pontotti vlada sedaj c. kr. kmetijsko društvo. Ker je večina iz kraljestva, jo vlada seveda po segi, ki je najbrže tam doma, namreč proti društvenim pravilom, proti zakonu in proti pravičnosti, torej popolnoma samovoljno. Odborove seje ni sklicalo to predsedništvo od 14. februarja do 11. julija, torej celih 5 mesecev, dasi se glasi v pravilih, da se morajo vsi odborove seje vsaj enkrat na mesec. Slovensko društveno glasilo „Gospodarski list“ so zaustavili z januarjem, in se niso najmanj brigali, da bi slovenske truštenike na kak drug način zadovoljili. Slovenskih odsekovih členov niso niti klicali k sejam, slovenskim krajem niso dovolili, z malimi izjemami, nikakoršnih podpor, in tako gre dalje krivica za krivico.

V prvi luči pa so se pokazali v svojem krivičnem delovanju v odborovi seji dne 11. t. m. Ker so slišali ti možje, da se je prijavilo po zadnjem volilnem švindu več novih slovenskih članov v društvo, so skovali v svojem dela prostem času, katerega imajo mnogo na razpolago, novo zvižajo.

Ko so namreč slovenski odborniki v zadnji seji prijavili nad 105 novih članov, italijanski pa samo 4 ali 5, se je vzdignil Pontotti ter govoril, kako ga veseli, da dobiva društvo toliko novih udov, toda on predlaga, da se ti novi udje ne sprejmejo tako dolgo, da poseben odsek izreče o njih, da so vredni biti udje c. kr. kmetijskega društva. In italijanski gospodje odborniki so proti pravilom in proti dosedanjemu običaju v to prikimali. Nič niso pomagali protesti slovenskih odbornikov. V odsek je bil izvoljen poleg treh Italijanov tudi en Slovenec, ki ne bo najbrž nikdar klican k sejam, predsednikom so postavili zloglasnega Pontottija. Italijanski podanik, ki je bil vržen iz kraljevega kmetijskega društva v Vidnu, naj torej presoja, ali so slovenski kmetovalci, katerih ta še nikdar videl ni, vredni, da se jih sprejme v avstrijsko c. kr. kmetijsko društvo v Gorici!

To je sramota, katero ima v prvi vrsti gosp. deželni glavar Pajer na svojem hrbtu, kajti po govoru Pontottijevem in obnašanju Pajerjevem se je spoznalo na prvi mah, da govori prvi v imenu drugega.

Nočemo se danes govoriti o drugih nepravilnostih, katere se nam godijo v tem društvu, vse podatke pa, katerih je veliko število, podamo visoki viadi in deželnemu zboru, čim izvemo, kako so se sprejeli po slovenskih odbornikih predlagani člani. Vse naše kmetovalce pa vabimo, naj se prijavijo kot pravi člani kakemu slov. odborniku, ki jih pri prih. seji predloži. Čim večji je pritisk,

tem večji boji tudi odtisk! Ne udajamo se pa praznim iluzijam, da bi bolje storili, če bi si ustanovili posebno kmetijsko društvo. Voljni smo sicer, da se sedanje c. kr. kmet. društvo razdeli v dva oddelka, da bi se pa Lahom popolnoma podvrgli, tega ne! Saj nas je trikrat toliko nego njih!

Visoko vlado pa pozivljamo:

1. naj nemudoma reši pritožbo slovenskih članov goriske okolice radi zadnjih volitev v centralni odbor;

2. da ne da toliko časa kmetijskemu društvu nobene podpore, doler bodo vladali v njem opisani odnosi, marveč razdeli naj jih po svojih organih, in

3. predloži naj čim prej deželnemu zboru načrt za deželne prisilno kmetijsko zadrugo. Član društva.

„Krojaška zadruga“ — propadla.

V.

„Gorica“ je zapisala v torek tudi to-le trditve:

„V številki z dne 18. julija pravi „Soča“, da najboljši konec bi bil konkurs, na kateri bi je od januarja naprej neprenehoma...“

V raznih člankih pa sta klerikalna lista slikala mene kot sovražnika „K. z.“, ki sem storil vse mogoče, da bi jo upropastil. —

Končno pravi, da smatram vsako zadrugo za cokol, katero treba iztrebiti...

Na te trditve nekoliko odgovora. Ne radi tega, da bi branil sebe pred krivičnimi napadi, marveč radi večje jasnosti v stvarnem pogledu.

Kateremu „Sočinemu“ čitatelju je kaj znano o tem, da bi bila „Soča“ od januarja naprej delala na konkurs „K. z.“? Jaz se spominjam, da je „Soča“ koncem januarja priobčila kratko vest, da je Centrifuga tožila „K. z.“ za 42.000 K, pozneje pa ni bilo nič več do julija, ko je „K. z.“ že povsem propadla ter izginila v žrelu Centrifuge. — Toda jedna laž več ali manj, kaj to dé kosmati kavski duši!

Jaz sovražnik „K. z.“? Od kúaj pa? — Bil sem poleg oib ustanovitvi, spremljal sem pokojnega dr. Pavlico celo v okolico na agitacijo, ker sem želel, da bi se „Krojaška zadruga“ ustanovila na zdravi podlagi, ki opraviči obstanek in zagotovi bodočnost. Sam sem vzel dva deleža, katerih nisem odpovedal niti potem, ko sem videl, da je „K. z.“ popolnoma zavožena, in sicer zavožena z ozirom na namene, katerim naj služi, in v svojem poslovanju. — Molčal sem, misleč, da zabranim še večje zlo! Ako bi bil jaz odpovedal svoja deleža ter naslikal „K. z.“ tako, kakoršna je bila, — ako bi bil začel mesariti račune in falsifikovano bilanco za l. 1901. (o tem pride poseben članek!), tedaj bi bil gotovo

vzročil konkurs. Že bilanca za l. 1901. je glasna napoved bankerota, ali jaz sem molčal, ker sem upal, da se bo morda vendarle dalo odvrniti najhuje zlo.

Oglasil sem se pa zdaj, — žal! da prepozno! Jaz mesarim „K. z.“ in Centrifugo z največjim mesarskim nožem, da so rane na klerikalnem telesu velike in skeleče, pa se ne skrivam za urednikov hrbet. Za vse svoje trditve odgovarjam sam! — Zakaj se ni oglasil še noben klerikalec s svojim podpisom? Na dan, gospodje, pokažite se, da bomo občudovali Vaš pogum! Izza grma streljati, ne biti odgovoren za vstreljene kozle, — to je pač lahka reč!

Ali zakaj sem se oglasil? „Gorica“ brblja o sovraštvu do „K. z.“, — a jaz pravim:

„Krojaška zadruga“ obstoji danes le še na papirju v arhivu trgovinske sodnije, v resnici pa je ni več, ker vse njeno imetje je zdaj last Centrifuge. Prodajalnic, nad katero visi napis „Krojaška zadruga“, je last Centrifuge. Vsa trgovina se vrši na račun Centrifuge, in le na zunaj naj velja še vedno stara firma „K. z.“ — Jaz sem brezobzirno razkril pravo stanje „K. z.“, povedal, da je več ni, razkril njene dolgove in nezakonito kupčijo s Centrifugo, — vse to z namenom, da pridemo na čisto! Jaz hočem vedeti, v koliko smo člani odgovorni za vse te sušmarije s Centrifugo, v koliko mi odgovarjamo za dolgove, kdo jih plača, kaj bo z našimi deleži, kako je s prodajalnicjo zdaj, kaj mislijo z njo v bodočnosti..., ali ima Centrifuga res čiste namene s člani propadle zadruge, ali vrne deleže brez ozira na to, kako se obnese trgovina v bodoče, torej brez nad v medvede, ki letajo svobodni po gozdu. Skratka: jaz izzivam klerikalne vodje, da se oglasé z jasno besedo in — zavezo, da niso zavedli načelstva in nadzorstva „K. z.“ v nezakonita, kaznjiva sušmarstva edino radi tega, da bi Centrifuga bila pokrita za svoje terjatve, marveč da so prevzeli ves riziko tisti, ki so po vesti dolžni to storiti. Jaz hočem jasne račune in zagotovilo, da člani „K. z.“ ne bodo odgovarjali za grehe klerikalcev ter se jim tudi deleži izplačajo. — Ako se to ne zgodi, hočem imeti zbrano gradivo, s katerim zvrnem vso odgovornost na tiste, ki so piskali na določbe pravil in zakona ter so plesali le po taktu — klerikalne politike. In v tem pogledu bom neizprosno „zli duh“ nad klerikalnimi glavami! Njihova jeza me bo le zabavala!

Na tretje podtikanje, da smatram vsako zadrugo za cokol ter da sem za drugim načeloma nasproten, odgovarjam na kratko to-le:

Svoječasno sem obsirno razpravljal, katere zadruge so koristne za naš narod. To so predvsem pridobitne in izvozne zadruge, kakor so: mlekarske zadruge v hriboh, mizarska zadruga v Solkanu itd. Dela v takem smislu je še veliko in hvaležnega,

— toda klerikalcem ne diši, ker so za resno, vstrajno in odgovorno delo nesposobni.

Toda daleč proč s takimi karikaturnami, kakoršna je „Krojaška zadruga“! — Vprašam: kaj ima ta na sebi resnično zadržnega in — krojaškega? Ime in svrha, vse vkup je velika sleparija. Ustanavljalo se je nekaj za naše — krojače, da bi se oni organizovali, oni si priborovali boljšo existenco v Gorici, ali dobili smo čisto navadno štacuno z manufakturami, katere krojačem ni prav nič koristila, narobe: večini je škodovala, izvzemši tistim par odbornikom, katerim so uslužbenci priganjali narobevalce oblek. „Krojaška zadruga“ torej ni nič za krojače, in ako za nje ni, nima pravice do obstanka. In res so bili krojači že večkrat napravljeni, da bodo zahtevali, naj se briše pridevek „Krojaška“. — Krojačem torej ni prinesla nikake koristi, drugim pa tudi ne, narobe: zapletla je celo vrsto ljudi v nepotrebne skrbi, delo, hudo odgovornost in skoro gotovo v občutno gmožno škodo. — Tako se je maščevala neodkritosrčnost klerikalcev nad njimi samimi, a ker naprednjaki nismo brezobzirno nastopili proti tolikemu švindu, dokler je bil čas, smo prizadeti deloma tudi mi.

Reasumujmo!

„Krojaška zadruga“ je čisto navadna, slabo upravljana štacuna, ne pa zadržuga, ki bi imela vsaj navidezno pravico do obstanka. Ta „zadruga“ je zares le cokla na našem narodnem in gospodarskem vozu, kajti na njenem mestu bi izborna izhajala dva naša trgovca, ki bi bila lahko odlična člana narodne družbe, torej koristna narodu v vsakem pogledu. — Ali ni smešna potrata narodnih sil, da mora biti za čisto priprosto štacuno tolik naroden aparat v teku: načelstvo, nadzorstvo, seje, občni zbori, pravila, zadržni zakon! Uverjen sem, da mi celó klerikalci na tihem pritrjujejo, češ: vrag vzemi se to „zadrugo“, ko imamo od nje le skrbi, delo in toliko odgovornost, da nam dela sive lase!

Vidite, gospodje, takim coklam sem načeloma nasproten! Zato ne bo nobene škode, ako ta cokla izgine, a dosedanjo zgubo naj trpé tisti, ki so jo zakrivali. Med krivci je tudi Centrifuga, ki je dovoljevala „K. z.“ p. visoke kredite, dala jej s tem priložnost, so zaloge blaga preveč narastle, iz česar je razvila vsled nerodnosti in nevednosti vsa sedanja nesreča.

* * *

Včerajšnja „Gorica“ je prevzela nalogo Žaneta v „Ježu“ ali Respehtarjeve kuharice v Aleševčevem „Brenclu“; priobčila je dolg članek, ki je nad polovico tiskan z razprtimi ali mastnimi (ali je bilo vredno tega truda!) črkami, pa ni ne enega stvarnega odgovora, marveč vse vkup kisló prisiljen „Galgenhumor“. Vsa moja števíla, ki so naravnost grozna, vsa dejstva pušča

(Dalje v prilogi.)

litevski veliki knez in pagan, ter je še le pred nedavnim sprejel krščansko vero, radi česar Nemci neprestano lajajo po svetu, da v njem tiči še vedno paganska duša. Radi tega ni mogoče, da bi on sam prvi napovedal vojno in prelival krščansko kri. Iz tega vzroka tudi ne gre na pomoč Vitoldu, dasi ga roke srbé, kajti meni je znano tudi to, da sovraži Križarje kakor kugo.

S takim govorjenjem si je pridobil Matija slavo pametnega človeka, ki zna vsako reč razložiti kakor na mizi.

V Krešnji so ga torej vsako nedeljo po sv. maši obkoljili sosedje, pozneje pa je bilo običajno, da je ta ali oni sosed, ki je slišal kako novico, odšel takoj v Bogdanec, da mu je ondi stari Matija pojasnil to, kar navadna plemiška glava ni mogla razumeti. On je vsakega rad videl in ga pogostil, z vsakim se je rad razgovarjal, in ko je gost končno odhajal, poslovil se je Matija od njega z besedami:

„Čudite se moji pameti, toda kadar se vrne Zbišek, temu se boste še le čudili. On je sposoben, da sedi pri kraljevem posvetovanju, tako je pameten in razsoden.“

In ker je zagotavljal tako svoje goste, je uveril o tem tudi samega sebe in Jagjenko. Zbišek sam se mu je zdel podoben kraljeviču v bajki. Ko je nastala pomlad, sta komaj še ostala pri domačiji.

Vrnile so se lastavice, vrnile se čaplje in prepelice so se začele oglašati po žitu, vrnili so se žrjavi in slavčki — samo Zbišek se ni vrnil. Toda med tem ko so ptice prihajale z juga, prinašal je severni veter poročila o vojni. Pripovedovali so o bitkah in vojnih, v katerih je gibčen Vitold zmagal ali pa bil premagan; govorili so o velikih izgubah, ki so jih pretrpeli Nemci radi bolezní in zime. Končno se je po vsej krajini

razširila radostna novica, da je pogumni Kiejstutovič vzel Novo Kovno ali Gotteswerder, ter ga razdelil tako, da ni ostal kamen na kamenu. Ko je čul Matija to novico, je takoj zasedel konja in odjezdil v Zgorelice. „Ha,“ je dejal, „znan mi je ta kraj, ker smo ondi z Zbiškom in Skirvoillom Križarje dobro naklestili. Ondi smo tudi vjeli poštenega gospoda de Lorehe. Glej, Bog je dal, da se je Nemcem ondi spodrsnilo, kajti tega gradu ni bilo lahko dobiti.“

Jagjenka je slišala še pred Matijčevim prihodom o vzetju Novega Kovna, toda sedaj je čula še več, namreč da se je knez Vitold jel poganjati za mir. Ta novica jo je zanimala še bolj nego prva, kajti ko bi nastal mir, moral se bo Zbišek vrniti domu, ako je še živ. Radi tega jame vpraševati starega viteza, ali je to res. Starec se nekoliko zamisli ter jej odvrne:

„Pri Vitoldu je to vse mogoče, kajti on je povsem drugačnejši človek nego so drugi, ter izmed vseh krščanskih vladarjev najbolj zvit. Kadar hoče razširiti svoje gospodarstvo po Rusiji, sklene mir z Nemci; ko pa doseže to, kar je hotel, pa takoj pograbi zopet Nemce za lase. Oni ne morejo priti z njim do kraja, kakor ne s to nesrečno Žmudsko. On jim enkrat dá, drugič pa jim zopet vzame. So še med nami, kakor tudi na Litvi, mnogi, ki mu jako zamerjajo, da se tako igra s krvjo onega nesrečnega národa. Tudi jaz bi mu to štel v zlo, ako bi ne bil on Vitold. Časih si mislim, saj je on pametnejši nego jaz, ter že vé, kaj dela! Tako sem čul od samega Skirvoille, da je napravil iz te nesrečne pokrajine grozen klin in ga zabil v križarsko telo, da več ne ozdravi. Matere na Žmudskem bodo neprestano rodile otroke, a krvi ni škoda, samo da se ne preliva zaman.“

„Meni je mar le za to, da se Zbišek vrne.“

»Kakor Bog dá; toda daj Bog, da si, deklica izrekla to o pravem času.«

Preteklo je nekoliko mesecev. V tem času so dečle novice, da je bil mir v resnici sklenjen.

Žito je jelo že rumeneti, klasje se je pripogibalo k zemlji, detelja je zarudela, toda o Zbišku še ni bilo sledu.

Končno se Matija ni mogel več dalje premagovati, zato je sklenil oditi v Spihov, da ondi v bližini Litve povpraša po Zbišku in da ob enem pogleda, kako Čeh vodi gospodarstvo.

Jagjenka je hotela po vsej sili iti z njim, toda on ni dopustil, radi česar sta se prepirala ves teden. Ko sta se pa nekega večera jela zopet pričkati v Zgorelicah, je priletel nalik vetru v sobo služabnik iz Bogdanca, brez kape in brez čevljev, ter prihitel k skednju, v katerem sta baš sedela, zaklical na vso moč:

„Mladi gospodar se je vrnil.“

Zbišek se je res vrnil, toda bil je jako čuden; ne samo shujšan in zagorel, marveč tudi žalosten in kratkobeseden. Čeh, ki je dospel z njim s svojo ženo, je govoril za njega in za-se. Rekel je, da so je bojni pohod mlademu vitezu očitno posečil, ker je na Danuškin grob v Spihovu položil celo kopico pavovih in znojevih peres. Vrnil se je z zaplenjenimi konji in oklepi, od katerih sta bila zlasti dva nenavadno dragocena, dasi sta bila močno oguljena od udarcev mečev in sekir.

Matija je kar govel radovednosti, hoté poizvedeti vse iz ust samega sinovca, toda ta je samo mahal z roko ter odgovarjal na polovico, tretjega dne pa je tako oslabeł, da se je moral vleči. Pokazalo se je, da je bil ranjen na levi strani, da je imel dve rebri zlomljeni, kar ga je močno oviralo pri dihanju in pri hoji. Vrhu tega so se oglasile tudi bolečine, katere je

lepo v miru ter se zgublja v bedastih do-
vtipih prav za — pasje dni. V celem članku
ni ne snega dejstva, katero bi vsaj skušali
pojasniti, marveč same gole flavze, ki ne mo-
rejo pomiriti tudi najbolj lahkovernega člana
„K. z.“, kateremu obetajo le... „možnost
in verjetnost (to se pravi po naše: „ca-
kajte osli, da bo trava rasla!“) sanacije z
nadaljevanjem trgovine“. O tem
„nadaljevanju trgovine“ se pomenim s klo-
basarji v „Gorici“ v posebnem članku. —
Vse zabavljanje, smešenje, vsi kisi dovtipi
in... grožnje me puščajo povsem hladnega.
Jaz grem svojo pot, na kateri se bomo še
pogosto srečevali! A. G.—k.

DOPISI.

Z dežele. — Po dolgem času sem pri-
šel po opraviilu zopet v Gorico. Hodil sem
peš od kolodvora v mesto, da bi se nekoliko
izprehodil in navžil jutranjega zraka. — Bilo
mi je kmalu žal, da nisem bil sedel v „om-
nibus“ ter se peljal v mesto. Vsak mimo
mene vozeč voznik in fijakar je puščal za
seboj cele megle prahu, kojega sem moral
vdihovati in požirati. Pomiloval sem meščane,
ker mestna uprava tako malo skrbi za njih
zdravje na tem najbolj obiskovanem spreha-
jališču, ki ima na obeh straneh ceste lepe
hise. Uboga „Nizza“! Ubogi meščanje! Do-
kler žive, trpe pomanjkanje vode in morajo
požirati prah; ko pa umrjejo, plavajo njih
trupla v vodi, če le nekaj časa dežuje. V
življenju imajo preveč prahu in premalo
vode, po smrti pa nasprotno.

Gredočemu proti mestu mi ni šlo v
glavo, zakaj meščanje ne poskrbe, da bi od-
pravili prah in napeljali v mesto zadosti
pitne vode, ko je vendar zdravje najdražja
reč, brez katere vse drugo nima dosti vel-
jave. — Prišedši v mesto stopim v kavarno,
da bi spravil prah vsaj iz grla. Pri bližnji
mizi je bila družba, ki me ni poznala. Ta se
je pogovarjala o mestnem županu, ki je bil
ravno nekaj dnij prej potrjen in bode na-
dalje kot župan dobival letnih 6000 K. Rad
bi bil zvedel o načrtih zopet potrjenega žu-
pana in o namerah mestnega starešinstva, a
družba je vstala, predno je bil končan po-
govor, in odšla. Pred vsem sem želel zve-
diti, ali župan in mestni starešina pogostoma
hodijo zjutraj na izprehod proti kolodvoru in
kako jim ta izprehod vgaia. Žal mi je bilo,
da se ni bil zasukal pogovor na to stran in
nisem mogel poizvedeti, kaj pravi „vox po-
puli“ o mestnem prahu „avstrijske Nizze“.

Prišla sta v kavarno dva gospoda ter
se vsedla pri bližnji mizi. Pogovarjala sta se
o deželni odboru in deželni zboru. Jeden
teh je menil, da so bile povisane dijete ne
samo deželni odbornikom ampak tudi de-
želni poslancem, in sicer tako, da zadnji
dobivajo dijete tudi za čas, ko so zborovanja
na nedoločeni čas odložena, in deželni po-
slanci lahko gredó vsak po svojem opravi-
lu. Menil je tudi, da so se bile vsem deželni

uradnikom in odbornikom plače zvišale. Jaz
sem dvomil, da bi moglo to biti istina, ker
sem večkrat slišal in čital, da je dežela uboga
in ne more svojih uslužbencev tako plačevati,
kakor so vredni in potrebni; rajši bi slišal,
da mestni in deželni očetje med seboj tek-
mujejo, kdo izmed njih opravi brezplačno
mestu in deželi več dela ter položi na de-
želni oltar večjo mošnjo zlatega in srebr-
nega denarja. Skoda, da ni bil izvoljen gos-
pod Vidmar, naš imenitni govornik, „pri
Rebku“, deželni poslanec; z njim bi
bil prišel požrtvovalen duh v deželno hišo in
nove koristne naprave bi rasle kakor gobe
po gorkem dežju.

Drugi gospod je pravil, da je bila šla
deputacija deželnega odbora na Dunaj z na-
menom, da poskrbi in pripomore deželni
blagajnici do novih dohodkov. O vspehu te
deputacije visem mogel nič poizvedeti; le to
se je ironično povedalo, da znašajo njeni
stroški 1500 K. Če je to res, so morali gos-
podje bolj ali manj globoko seči v svoj žep
ter pokriti popolnoma ali deloma troske, ker
dežela je po njih lastni trditvi uboga in jo
je treba varovati takih izdatkov! — Pogovor
je vzbudil mojo radovednost. Približam se
nekaterim znancem na drugi strani kavarne
ter jih vprašam, kako je s projektom nove
deželne norišnice in z nameravano deželno
banko. Ti so me smehljaje gledali kot naiv-
nega človeka, ki ne ve, da na take reči se-
daj v času, ko se vsak, če le more, rad po-
makne kam na letovišče, nihče ne misli in
po takih rečeh sedaj človeku niti ni dovo-
ljeno vprašati, če noče veljati za „pomerančo
z dežele“.

Odšel sem iz kavarne po svojih oprav-
kih. — Kosil sem „Pri zvezdi“, kjer se vedno
dobi dobro vino. — Dober kraški teran je
razvozal jezike pri bližnji mizi. Pogovarjali so
se o razstavi v „Solskem domu“. Moji so-
sedje so bili enoglasnega mnenja, da mesto
Gorica drugod ne more pokazati takih iz-
delkov, kakor jih narejajo učence dekliške
obrtnice in nadaljevalne šole po pouku in na-
vodu gospodičen Hrovatinove in Arkove in
da je delovanje teh gospodičen vredno po-
polnega priznanja in pohvale. Manj ugodna
je bila sodba o deški obrtni nadaljevalni
šoli. Tu bi moralo biti več učnih ur in učitelji
naj bi bili strokovnjaki, katerim bi bil
pouk na tej šoli glavno, ne postransko opravi-
lo. Človeku se zdi kakor bi bila ta šola
radi učiteljev, ne ti zaradi šole. V mestu ne
zadostujejo take nadaljevalne šole, kakor jih
imamo na deželi, kjer so nadaljevalni tečaji
učencem in učiteljem postransko opravilo, ko
so že svojega glavnega dela navelicani in
potrebni počitka. V mestu je treba take
tečaje vse drugače vrediti, postaviti učenje
za glavno opravilo, učitelje-strokovnjake in
potem lahko tudi letno solnino na kakih 30
K. — Taka nadaljevalna šola bi lahko slu-
žila tudi sinovom iz boljših družin na deželi.

Gredé iz mesta sem opazoval nove
električne svetilnice ter želel, naj bi z njimi

prislo v vsakem oziru več svetlobe, ki bi
pregnala temo ne samo zunaj ljudi ampak
tudi v njih. Odpeljal sem se proti Solkanu
z željo, naj bi bila dežela za vse enako uboga
ali enako bogata, in s prepričanjem, da imajo
socialisti v tem prav, ko težijo po pravični
razdelitvi dobrot v človeški družbi.

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Finančni minister je
imenoval davčnega nadzornika Ivana Per-
parja v Tolminu višim davčnim nadzor-
nikom za okrožje tržaškega finančnega ravnat-
eljstva.

Osebna vest. — Evidenčni eleve v
Roču-g. Henrik Hrovatin je imenovan
evidenčnim geometrom v Logatcu.

Na mesto g. višjega finančnega svetnika
Premude, ki je premeščen v Koper, pride v
Gorico Abdon Schusterschitsch iz Inomosta.

Smrtna kosa. — Umrila je v Gorici
gospa Eleonora vdova Pateani-Steinberg,
rojena grofica Attems, v starosti 82 let. Po-
kopljejo jo jutri v Št. Petru.

Koncert v Hotel Södbahn v soboto
se je sponesel precej slabše nego prvi. Ško-
dovala je predstava v dvorani hotela Central.
— Mnogi nasi rojaki se potikajo povsod, le
v naše hotele in restavracije jih ni. Nekoga
je motno jezilo, da je bilo na koncertu tako
malo Slovencev, in sel je pogledat na vrte
stirih nemško-laskih restavracij, kjer je našel
celo vrsto Slovencev. — Nekaj rodoljubov je
postavilo v igro vse svoje premoženje, da bi
vatvarili v Gorici nekaj, na kar bi bil po-
nosen ves narod, kar bi dvignilo naš ugled,
a cela dolga vrsta rojakov, ki hočejo tudi
biti vrli rodoljubi, pridno podpirajo le tuja
podjetja... Ter jemljo pogum domači podjet-
nosti. V besedah so grozni junaki, hvalijo ta
ali oni napredek, sami pa podpirajo le plujce.
— V tem pogledu so čedalje večje pritožbe
vseh slovenskih trgovcev in obrtnikov! V tem
pogledu treba preobrta na bolje!

V soboto bo zopet vojaški koncert od
8. do 11. zvečer. — Park hotela Södbahn
je prekrasen. Med drevjem in zelenjem so
postavljene mize. Poleg drugih lučij gori 8
električnih obločnic domače elektrarne. Ta naš
hotel ima namreč doslej sam svojo električno
razsvetlo, edino v Gorici. — V takem
parku, v odlični družbi, ob zvokih godbe je
pač prijetno sedeti par ur ter hladiti žejo s
pristnim plzenskim pivom ali izbornimi
domaćimi vini. — Pričakujemo v soboto iz
naših krogov večje udeležbe.

Električni avtomobil Hotela Södbahn. — V petek popoldne je bila uradno
določena poskusna vožnja iz Gorice v Gra-
dišče, nazaj do Solkana in domov v Gorico.
Vozil se je mestni inženjer. — „Corriere“
omenja avtomobil in to vožnjo ter pravi, da
vozi izvrstno. Pravi dalje, da ta pridobitev
dela čast Hotelu Södbahn. — Dostavlja pa
dalje, da naj bi tudi italijanski hoteli

skrbeli za večji komfort, da jih ne bodo
nadkriljevali — tujci.

Na to neumestno opazko le kratko za-
vrnitev.

Vprašamo: Kdo so italijanski ho-
telijerji in kdo — tujci? Kar nekaj šteje,
so edino „Tri krone“ deloma v laskih
rokah, pa še tam je restavracija v nem-
skih, zares tujih rokah; poleh „Treh
kron“ je v laskih rokah še „Angelo d'oro“.
Vse drugo je ali v rokah pravih ptujcev
ali pa — domačih Slovencev. Hotel Södbahn
je bil doslej vedno v oblasti tujcev, ki niso
niti nasi deželani, a takrat je bilo „Corriere“
vse prav. — Zdaj pa, ko so lastniki doma-
cini, goriski meščani, ki so vsi tu gospodarji
in voliči, zdaj pa „Corriere“ brblja o —
„forestieri“. Vidi se, da se uredništvo ne
more otresti zastarele navade bivšega „Cor-
riere di Gorizia“. — Gospoda, s tako pisavo
izzivate Slovence na odgovor, ki bi vas
utegnil drago stati!

Deželna hipotečna banka. — Dežel-
nemu glavarju se ni nič kaj mudilo z ime-
novanjem ravnatelja nove „deželne hipotečne
banke“. Ko je bilo časa dovolj, da bi se
bilo to vprašanje temeljito razpravljalo in
rešilo v deželnem odboru, se ni prav nič
mudilo dr. Pajerju, odladal je toliko časa, da
se je res začelo muditi. Takrat pa je začel
hvalisati nekega gospoda Ljudevita Staudin-
gerja, ki ima le eno samo lastnost, da je
— Italijan, za vodstvo takega denarnega
zavoda pa prav nobene. — Slovenska de-
želna odbornika sta odločno nasprotovala in
raje zapustila sejo nego da bi pripustila
to imenovanje.

V sredo je bila običajna odborova seja,
v kateri je uprizoril dr. Pajer popolno na-
silstvo in nezakonitost. — Namesto dr. Ve-
nu tija je pozval v sejo dr. Verzegnassi-ja,
ki po deželni statutu ne more biti član
deželni odbora, ako je državni poslanec
in sešija ni zaključena. Ker je državni zbor
le odgođen, dr. Verzegnassi in dr. Gregorčič
ne moreta biti odbornika. — Že radi
tega je neveljavna ta seja deželni odbora!

Ali dogodilo se je še nekaj hujšega!
Na koncu seje je Pajer nakrat in s par be-
sedami predlagal g. Staudingerja ravnat-
eljem banke, na ker sta slovenska odbornika
s protestom zapustila sejo. S tem sta one-
mogočila zakonito imenovanje. — Vkljub
temu je zabeleženo v zapisniku imenovanje,
a Trst so takoj poslali g. S. imenovalni
odlok. — To je nasilstvo, proti kateremu mi
tu javno protestujemo. Pričakujemo, da bosta
deželna odbornika vedela, kaj jima je storiti
v tem slučaju.

Kuratorij deželne hipotečne banke.
— Končno je bil vendarle imenovan kura-
torij tega zavoda. V kuratoriju so odvetnik
dr. Kamilo Egger (predsednik), Ivan Gasser
in slovenska klerikalna počanca Lapanja in
Bolko. Ne vemo, kako so prišli do imeno-
vanj prav teh dveh gospodov, ali vemo pa

trpel, ko ga je bil potlačil divji zuber, in končno je
še močno oslabil vsled potovanja iz Spihova v Bog-
danec. Vse to samo na sebi še ni bilo pregrozno, kajti
bil je še mlad človek in pri tem krepak kakor hrast,
vendar ga je sedaj prevzela nakrat taka onemoglost,
kakor bi mu jel ves napor, kolikor ga je že prenesel
doslej, še le sedaj glodati kosti. Matija si je početkom
mislil, da po dva-ali tridnevem počitku vse to preide,
toda temu ni bilo tako. Tu ni pomagalo nobeno ma-
zanje niti kadenje z zeliščem, ki ga je nabral domači
ovčar, niti zdravila, ki jih je skuhala Jagjenka, niti
ona, ki jih je poslal duhovnik iz Krašnje. Zbišek je
čimdalje bolj slabel ter bil čimdalje bolj turoben in
nemiren.

»Kaj ti je? Morda bi hotel kaj?« povpraševa
stari vitez.

»Nočem ničesar, meni je vse jedno!« je odgovarjal
Zbišek.

Tako je minil dan za dnevom. Jagjenka se je
spomnila, da Zbiška morda ne muči le bolezen, marveč
da ima morda kako tajnost, ki ga muči, zato je jela
prigovarjati Matijcu, naj ga vpraša, kaj bi utegnili
to biti.

Matija je takoj privolil, vsekako pa je nekoliko
pomislil ter rekel čez nekaj časa:

»Morda bi te poprej povedal tebi nego meni. Kajti
vedi, da te on iskreno ljubi, zakaj videl sem, kako je
zrl za teboj, kamorkoli si se obrnila v sobi.«

»Ali ste videli to?« vpraša Jagjenka.

»Če sem ti rekel, da je gledal, pa je gledal! Ali
kadar te dolgo ni, se neprestano ozira v vrata.
Vprašaj ga ti.«

»Pri tem je tudi ostalo. Vsekako pa se je poka-
zalo, da se Jagjenka ne drzne storiti to. Ko bi prišlo
do tega, da bi povprašala, je vedela, da bi morala

govoriti o Danuški in o Zbiškovi ljubezni do pokoj-
nice, toda te besede niso mogle priti čez njevo ustnice.

»Vi ste bolj zvit in izkušen,« je rekla Matijcu,
»spregovoriti z njim vi, jaz ne morem.«

Matija je zato hote ali nehoté sklenil, da ga po-
vpraša. Nekega jutra, ko se mu je zdel Zbišek neko-
liko bolj svež nego drugekrat, je pričel z njim
razgovor.

»Glavač mi je povedal, da si celo kopico pavovih
peres položil na rakev v Spihovu,« mu je dejal.

Zbišek, ki je imel oči vprte v strop, kamor je,
ker je na hrbtu ležal, vpiral oči, je pokimal z glavo
v znamenje, da je res tako.

»Gospod Jezus ti je dal srečo, kajti na vojni se
dobi poprej prostaka nego viteza. »Knehtov« utegneš
že pobiti, kolikor hočeš, toda za vitezom se je treba
dobro ogledati... Tako so ti sami izšli pod meč?«

»Pozval sem jih nekoliko na dvoboj na potep-
tanih tleh, a enkrat so me obkoljili v bitki,« odvrne
leno mladenič.

»Ali plena si dosti pripeljal?«

»Dà, pa tudi knez Vitold me je obdaroval.«

»Ali je tako darežljiv?«

Zbišek zopet le pokima z glavo; očitno ni imel
volje za daljši razgovor.

Toda Matija ga ni hotel pustiti, marveč je bil
sklenil, da hoče priti tej stvari do živega.

»Povej mi odkritosrčno,« mu reče, »gotovo ti je
odleglo, ko si položil one šapelje na rakev. Človek je
vselej vesel, kadar izpolni kako obljubo. Je-li, da si
bil tega vesel, kaj?«

Zbišek odtegne svoje turobne oči od stropa, jih
vpre v Matijca ter se oglasi z glasom začudenja:

»Nikakor.«

»Ali ne? Boj se Boga! Jaz pa sem si mislil, da
kadar razveseliš duše v raj, pa bo konec vsemu.«

Mladenič zapre za trenutek oči, kakor bi pre-
mišljeval, in končno reče:

»Zveličanim dušam ni treba človeške krvi.«

Oba sta umolknila.

»Čemu si torej šel na vojno?« vpraša končno
Matija.

»Čemu?« odvrne nekoliko živahnješe Zbišek. »Sam
sem si mislil, da se mi polajša. Sam sem si mislil, da
Danuško in sebe potolažim. — Ali potem mi je bilo
jako čudno pri srcu. Ko sem prišel iz podzemlja, mi
je bilo pray tako težko pri srcu kakor poprej. Iz tega
torej lahko spoznam, da zveličanim dušam ni treba
človeške krvi.«

»To ti je moral nekdo reči, sam bi si tega ne
bil domislil.«

»Jaz sem to sam razvidel po tem, da nisem bil
veselejši nego sem bil poprej. In duhovnik Kaleb mi
je to potrdil.«

»Umoriti sovražnika v boju, ni greh, karveč kaj
hvalevredna stvar, saj so to sovražniki našega plemena.«

»Jaz si tega tudi ne štejem v greh, in jih ne
pomilujem.«

»Ali še žaluješ po Danuški?«

»Dà, kadar se je spomnim, mi je močno žal.
Toda bila je to volja božja! Njej je bolje pri Bogu,
jaz sem se tega že privadil.«

»Čemu se torej ne otreseš svoje tuže? Česa ti je
treba?«

»Kaj jaz vem?«

»Čas imaš, da si počiješ, polagoma te popuste
bolečine. Pojdi v kopalj, da se okoplješ, izpij vroč me-
dice, da se izpotiš, in vse bo dobro.«

»Nu, in kaj potem?«

to, da njihovo imenovanje kuratorjema pomeni prav toliko, kakor da Slovenci nismo zastopani v kuratoriju!

Trgovski dom. — Delavci pridno kopljejo in pripravljajo za postavljanje temeljev. Mimogreduci ljudje se ustavljajo in sprašujejo, ako se ne vedo, ali se bo ondi res kaj zidalo. — Že desetletja je čakal oni prostor na gospodarja, ki bo zidal ondi kraju in času primerno poslopje. — To nalogo je tok časa odmenil nam Slovincem. Izpolnimo jo častno!

Kamnoseška dela sta dobila dva domaćina: g. Ivan Caharija na Nabrežini je dobil delo na zunaj, kjer je kamen izpostavljen dežu in mrazu (zlasti 10 halkanov), za ta dela je določen repentaborski kamen; — g. J. Budin v Mirnu pa je dobil notranja dela, za katera porabi kamen iz Dola. — Niso se oddana ključavniarska, kleparska in steklarska dela.

Goriška ljudska posejilnica je oddala zvišanje svoje hiše bratoma Mozetič, ki začeta takoj prve dni avgusta z delom. — Tudi ta niša bo v okras Gosposki ulici, za kar je poskrbel arhitekt g. dr. Maks Fabiani. — Mizarska dela preskrbi „Mizarska zadruga“.

Mesto sodnika v Bovecu je razpisano. S tem je menda konec strahu, da bi prisel nazaj dr. Ahazhiz!

Plezzo (Flitsch). — V drugi notici naznanjamo, da je razpisano mesto okrajnega sodnika v Bovecu. Ta razpis je oglašen v uradnem „Osservatore“ samo v laškem jeziku. Bovec se imenuje — „Plezzo“, v oklepaj pa je še pridjano „Flitsch“ — o Bovecu pa ne duha ne sluha. In vendar je Bovec le Bovec ter središče slovenskega sodnega okraja. Naša okrajna sodnija, katere predsedstvo razpisuje to mesto, je napravila s takim oglasom nov skandal: nas zopet udarila z laščino. To je demonstracija, ki vzbuja ogorčenje, in proti takemu postopanju javno protestujemo ter zahtevamo, da se spoštuje naš jezik na naših tleh.

Kakor čujemo, pojde proti takemu nečuveneru preziranju našega jezika protest tudi iz Boveca samega na višjo sodnijo in na ministerstvo. Za vsako reč se moramo posebej boriti, za vsak košček pravice našega jezika se moramo bojevati z višjimi instancami. Povejte nam, ali je to skandal ali ne?!

Klerikalna podlost. — „Gorica“ piše: „Mnogi „naprednjaki“ so pridno kupovali pa slabo plačevali blago v „Krojaski zadrugi.“

To je čista navadna podlost, ki se bo bridko maščevala nad Centrifugo. Vsi prizadeji „naprednjaki“ ne bodo dajali več prilike, da bi jih „Gorica“ tako napadala! Razdovedni smo, kam pojde Centrifuga po kupovalce, ki bodo več kupovali in bolje plačevali! Aj, to bi bilo lepo, ko bi vsi ljudje točno plačevali! — Mi pa poznamo celo vrsto naprednjakov, ki so se rubežni uprli in zmagali, a troske plača „Krojaska zadruga“.

Tožiti in rabiti sta dva pojma, tudi sodno postopanje je drugačno pri „tožiti“ in drugačno pri „rabiti“, ali človek, kateremu je sodnija že kaj „zarubila“, vé dobro, da ni to nič kaj veselo stanje.

Ker je „Soča“ rekla, da je „Centrifuga“ 166 kupovalcev „K. z.“ tožila, naš je „Gorica“ ozmerjala, da mi nismo nič kaj v prijaznih odnosih z resnico, — češ: ni res, da je bilo 166 dolžnikov toženih, pač pa je res, da je bilo toliko — zarubljenih.

Zares za počit! No, Centrifugari naj le pričakujejo, da bo teh 166 strank, ki so bile... samo zarubljene, dalje hodilo v prodajalnico, kjer so izpostavljene podobni nevarnosti, da niso niti tožene, pač pa kar — zarubljene.

Na tisto fino ločevanje mi nič ne damo, mi gledamo na vtis, ki ga je naredilo ono nespametno postopanje na prizadete stranke. Mi razloček poznamo, večina strank pa ne! Mi smo hoteli le naglašati slabo reklamo, katero si je oskrbela Centrifuga za svojo kramarijo. Vspeh bo že čutila sama!!

Shod za splošno volilno pravico. — Tukajšnji socijalni demokratje so imeli v nedeljo v hotelu „Central“ dobro obiskan shod, na katerem je bilo govora o potrebi splošne volilne pravice. Laško je govoril Cej, slovensko pa Gorkič. Sprejeli so resolucijo, v kateri pozivljajo vse delavce na boj proti parlamentu privilegirancev, za reformo konstitucije ter za pravo zastopstvo ljudstva in za splošno volilno pravico. Resolucija je bila prečitana tudi slovensko.

Redni občni zbor tolminskega učiteljskega društva bo dne 4. avgusta t. l. ob 9. uri v prostorih šolskega poslopja v Bovecu s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Prememba pravil. 3. Poročilo tajnika. 4. Dopisi. 5. Poročilo blagajnika. 6. Volitev društvenega odbora.

K polnoštevilni udeležbi vabi najljubše odbore.

Gospod Andrej Širok, nadučitelj v Kozani, nam piše:

Slavno uredništvo!

Ker se me, vkljub moji izjavi v „Soči“ dne 11. t. m., vendar le sumnič (glej „Gorica“ z dne 14. julija št. 56), da sem jaz dopisnik „iz kojsčanske županije“ in „iz zahodnih Brd“, prosim, da se resnici na ljubo v prih. št. sprejme to-le izjavo:

Jaz nisem dotični dopisnik, ne v kaki zvezi z njim ter dovoljujem sl. uredništvu, prosim isto in se pozivljam, naj me ovadi, ako sem jaz tisti dopisnik.

V Kozani, 24. julija 1903.

Andrej Širok, nadučitelj.

Glede na to ponovno potrjujemo, da g. Širok ni pisec onih dopisov „iz kojsčanske županije“ in „iz zahodnih Brd“ ter ne stoji z njimi prav v nikaki zvezi. To bo menda vendar zadostovalo, da pustijo mirnega človeka, kakoršen je g. Širok, v miru!

V Dornbergu se delajo priprave za res veliko narodno in plesno veselico, katera, kakor sklenjeno pri občnem zboru „Bralnega in pevskega društva Naprej“, se ima prav gotovo vseliti zadnjo nedeljo meseca avgusta t. l.

Obsirneje poročilo o vsopredru veselice, ki kaže, kakor se slisi, nekaj zanimivega, pričbimo prihodnjic.

Toliko v ravnaneje slavnim naprednim društvom v gornji in spodnji Vipavski dolini.

Veselični odsek.

„Rdeči prapre“ je odgovoril na naš članek „Socijalni demokratje v Komnu“ — pa kako! Toliko oslarij, neumnosti in lažij in toliko nepotrebne udrihanja že kmalu ni bilo zbranega na jednom mestu, kakor v omenjenem odgovoru. Omenjamo le nekaj. „Rd. prap.“ pravi, da je „Soča“ list goriskih advokatov. Ha! Kaka bedastota! Odkaj pa? Mi nimamo nič od njih v nikakem oziru. Nikdo izmed jih ni sotrudnik, nekaj je narotnih na „Sočo“, ali „Rd. prap.“ v svoji „kunčnosti“ proglašajo vseeno „Sočo“ za list goriskih advokatov. Tako hudo se „Rd. pr.“ že dolgo ni urezal, kakorsto trditvijo... Govori tudi o jezuitskih napadih, da obrekujemo in lažemo, ali v svoji modrosti ne ve posamezno povedati, kje smo obrekovali in kaj smo se zlagali, predrzne se le reči, da je laž, da so se v Idriji prodali farjem pri znanih deželnozborskih volitvah, in sicer pravi, da je to že tako stara in obrabljena laž, da na njo niti ne odgovarjajo. Ta je pa lepa! Baš nasprotno: Ni laž, da so se prodali soc. dem. v Idriji farjem, ampak resnica je, britka resnica. Omogočili so izvolitev duhovnika, ki pomaga dr. Šusteršiču v kranjskem dež. zboru delati obstrukcijo ter tako škodovali kmietu in delavcu, in onemogočili so izvolitev poslanca, ki je res delal za idrijskega delavca ter bil pripravljen tudi v bodoče brigati se zanj. To je delo soc. demokratov v Idriji! In navzlic temu ima „Rd. pr.“ drzno celo, reči, da je vse to laž... No, po petju se tička spozna.

Predaleč bi sli, ako bi odgovarjali na vse surovosti in podtikanja v „Rd. prap.“, omeniti hočemo le se nekaj. „Rd. prap.“ piše: Človek ne more biti v eni osebi delodajalec in delavec, revež in bogatin; ali je bogatin ali pa trpin. Mi smo trpini, in zato se združujemo z našimi brati, Vi, gospodje, pa ste bogataši in zato je laž in demagogija, ako pravite, da hočete ljudstvu pomagati! — To je kolosalna oslarija in zvitarija. Ali bogatin ali pa trpin! Da bi bilo res, da bi imeli več bogatinov, bi bilo dobro tudi za ljudstvo, ali jih ni! „Rd. prap.“ se drži načela, da kdor ni berač, tega se mora že zavidati, proti temu se že hujska, boja za obstanek se nič ne upošteva, in gospodar, ki vzdržuje vrsto „trpinov“ ter sam pri tem živi vsakdanje življenje — je že bogataš! Tako hujskajoče in zvitarstvo je mokraško delo!

„Rd. prap.“ vabi nas na shode soc. dem. Pojmo že naprej, da nas ne bo, ker nimamo volje, poslušati arogance soc. dem. voditeljev,

agitatorjev in hujskačev, ki so plačani z zulji trpinov! Mi smo hodili med ljudstvo pred soc. demokrati, pa bomo hodili tudi še v prihodnje, kadar se bo nam zdelo potrebno. Mi smo se brigali za goriske Slovence pred soc. demokrati, se brigamo sedaj in se bomo tudi v prihodnje, če je to soc. demokratom prav ali ne.

Reči pa moramo, da je obžalovati, da hodijo naši soc. demokratje le po potih hujskanja in preobračanja resnice, namesto da bi se držali zdravih socijalističnih načel, s katerimi bi želi priznanje in pomoč; zato so pa tudi vspehi le negativni, in taka stranka nima bodočnosti.

Podivjanost se kaže v vedno večji meri v onih vaseh, kjer se udajejo ljudje vplivu klerikalizma. Tako je tudi v Podkrajju na Vipavskem. Sinovi uzornih katoliških mož so v nedeljo 19. t. m. nekega fanta, ki je sedel v miru pred Jurčkovo hišo, pretepli in suvali po tleh. V ponedeljek so jih polovili orožniki ter jih peljali v Vipavo v zapor. Bilo jih je 6. — „Katoliški“ listi so lahko ponosni na svoje vapehe!

Zaloga knjig „Goriške tiskarne“ se razprodaja še do konca leta z izdatnim popustom 33 1/3%. Kakor znano, so prvotne cene itak nizke, a še od teh daje tako velik popust, ker hoče, da bi se ogromna zaloga malo spraznila ter naredila prostor novejšim delom. — Prijatelje slovenske književnosti opozarjamo na to ugodno priliko. Cenik je na razpolago.

Česki gasilec so poslali slovenskim gasilcem poziv, v katerem vabijo na proslavo 50-letnice gasilnega društva kraljevske Prage. Slavnosti se bodo vršile 14.—17. avgusta t. l. Priglasitve naj se pošiljajo do 1. avgusta na naslov: Zemská ústřední hasičská jednota kraljevine Česke, Horažďovice, kraljevina Češka.

Izkaz posredovalnega odseka slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani. — Službe iščejo; 6 kontoristov oziroma kontoristinj, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 9 pomoč. spec. stroke, 11 pomoč. meš. stroke, 1 poslovodja, 4 blagajčarke, 1 prodajalka, 2 učenca.

Iščejo se: 1 kontorist za deželo, 1 kontorist stenograf za Celje, 1 poslovodja za mešano prodajalno za deželo, 1 pomoč. man. stroke za Ljubljano, 2 pomoč. spec. stroke za Ljubljano, 2 pomoč. meš. stroke za deželo, 3 pomočniki spec. & želez. stroke za deželo, 1 prodajalka za deželo, 3 učenci za Ljubljano in deželo.

Razpisane službe. — Razpisana je služba pisarniškega oficijala na namestništvu v Trstu, v finančni stroki je razpisana služba rač. svetnika v VIII. oz. revidenta v IX., oz. oficijala v X., ozir. asistenta v XI. plačilnem razredu, pri gozdarskem in domenskem ravnateljstvu v Gorici pa sta razpisani dve službi gozdarjev.

Prošnja. — Č. podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki se niso naznanile svojih

»Tako baš bolj vesel.«
»Odkod bi se vzelo veselje? V samem sebi ga ne najdem, posodi pa ga mi tudi nihče.«
»Ti nekaj skrivaš pred menoj.«
Zbišek pomigne z rameni.
»Nimam veselja v sebi, kakor tudi ničesar, kar naj bi skrival.«
In izrekel je to tako odkritosrčno, da ga Matija takoj neha izpraševati po njegovih skritih tajnostih, pač pa si jame gladiti svoje sive lase, kar je delal vselej, kadar je bil jako zamišljen; končno pa reče:
»Jaz pa ti povem, česa nimam. Tebi se je nekaj končalo, nekaj se pa še ni pričelo. Ali razumeš?«
»Ne prav — ali je mogoče!« odvrne mladenič.
Na to se zravna, kakor človek, ki hoče zaspati. Matija pa si je bil v svesti, da je pogodil pravi vzrok, in to mu je bilo jako ljubo, vsled česar ga je tudi zapustil dosedanji nemir. A še bolj je jel zaupati v svoj lastni razum, in rekel si je v duhu:
»Nikako čudo ni, da se ljudje prihajajo posvetovat z menoj.«
Ali ko je došla po tem razgovoru na večer Jagjenka, jej je rekel še poprej nego je stopila s konja, da že vé, kaj je Zbišku treba.
Deklica je takoj skočila s sedla in vprašala:
»Nū kaj? Kaj? Govorite!«
»Prav ti imaš zdravilo zanj.«
»Jaz? Kako?«
In objemši jo okrog pasa, jej je jel nekaj šepetati na uho, toda ne dolgo, kajti čez krátko je odskočila kakor poparjena od njega, in zakrivši si z obema rokama lice, je zaklicala:
»En, pojdite, pojdite! Nimam vas rada!«
»Kakor Boga ljubim, jaz govorim resnico!« jej odvrne s smehom Matija.

XXI.

Stari Matija je dobro pogodil, toda le na polovico. Zbišku se je končal jeden del življenja popolnoma. Njemu je bilo hudo po Danuški, kadarkoli se je je spomnil, vsekako pa je sam govoril, da se jej godi gotovo bolje na nebeškem dvoru nego tu na kakem kneževskem. Spoprijaznil se je bil z mislijo, da je ni več na svetu, ter vedel, da temu ne more biti drugače. Nekdaj se je v Krakovu jako čudil raznim svetnikom, naslikanim na cerkvenih oknih, pa si je tako predstavljal sedaj tudi Danuško. Videl jo je vso čisto in nebeško, z zlatimi ročicami in s kvišku dvignjenimi očmi, kako je igrala na svoji pljunki sredi drugih blaženih svirateljov, ki godejo Materi Božji in njenemu Sinu. Na njej ni bilo nič pozemskega, marveč jo je v duhu gledal tako prozorno in čisto, da se je čudil, kako je mogla nastati taka prememba, ko se je spomnil, kako je ona v lesnem gradiču stregla kneginji, kako se smejala, govorila in sedela za mizo. Že na vojni pri Vitoldu, ko je bil popolnoma zatopljen v bojne posle, je nehal koprneti po njej, kakor koprni mož po ženi, ter je mislil na njo samo tako, kakor misli pobožen človek na svojo varuhinjo. In tako se je njegova ljubezen otresla vseh pozemskih lastnostij ter se spremenila v neko tajno in sladko pobožnost.

Ako bi bil človek slabotnega telesa in drugih mislij, bi bil šel k menihom ter bi v tihem samostanskem zidovju čuval kot največjo svetinjo drag spomin na svojo drago pokojnico, dokler mu bi ne zletela duša iz telesa nalik tici iz kletke. Toda njemu se je imelo pričeti še le tretje desetletje v življenju; v pesteh je imel tako moč, da je izžemal sok iz sveže veje; konju je zamogel zapreti sapo, kadar ga je stisnil z nogami. Bil je tak, kakoršni so bili takrat vsi mladi

plemiči, ki so bili telesno tako krepki, da so se vdajali grozni razbrzdanosti in pijanstvu, in jim vendar to ni škodovalo, ali da so se ženili tako mladi, da so poznej, ko so odšli na vojno, imeli po štirindvajset sinov okrog sebe, ako niso odšli med duhovnike.

Toda Zbišek ni vedel, da je bil tak, zlasti sedaj, ko je bil bolan. Polagoma pa so se mu zacelila zlomljena rebra, in ostalo je le mala izbočina na boku, ki ga pa v ničemur ni ovirala, in katero je zakril ne le oklep, marveč tudi navadna obleka. Tudi turobnost je izginila. Njegovi bujni plavi lasje, ostrizeni v znamenje žalosti za Danuško, so mu zrastle znovič in se mu vsipavali na ramena. Tudi prejšnja lepota se mu je povrnila. Ko je bil pred nekoliko leti v Krakovem veden v smrt, da pogine pod rabeljevo roko, je bil videti že deček odličnega rodu, toda sedaj je bil lepši, kakor pravcat kraljevič, podoben po svojih širokih prsih in širokih ramenih orjaku, po svojem lepem licu pa mladi deklici. V njem je kar kipela moč života, kakor vrela voda v loncu, in kosti mu je vsled dolgega počitka prešinjal živi plamen. On ni vedel, kaj je to, marveč si je mislil, da je še vedno bolan ter se je še valjal po postelju in bil jako zadovoljen, da ga Matija in Jagjenka oskrbuje in mu v vsem vstrezata. Časih se mu je zdelo, da se mu godi tako dobro, kakor v nebesih, pa tudi zoperno in neugodno, zlasti kadar ni bilo pri njem Jagjenke. Takrat je bil čemerem, da se mu je kar zdehalo, in govoril je Matijcu, ko ozdravi, da pojde znovič na konec sveta, nad Tatarje ali Nemece, ali na kak drugi pohod, samo da se iznebi življenja, ki mu je že nadležno. Matija se ni hotel pričeti z njim ter mu je le pritrjeval in kimal z glavo, ob enem pa tudi takoj poslal po Jagjenko, poleg katere so se mahoma razprašile Zbiškove misli na bojne pohode, kakor se staja sneg na solncu.

odborov in udov družbinemu vodstvu, se lepo prosijo, naj to kar najprej store.

Zalovanje po papežu je začelo v Gorici nekam pozno. V ponedeljek, torek in danes so se služile v Veliki cerkvi maše-zadušnice, in včeraj so natakli po nekaterih hišah črne zastave in preproge v znamenje žalosti na neki anonimni oklic, nabit po vogalih.

Danes so nalepljeni po zidovih „povsem neznanega slova katoliškega delavskega društva“, naj slovenski meščani razobesijo zastave ter v črno odenejo hiše. — To vsiljivost treba odločno zavriniti. Kdor to hoče storiti, napravi brez „poziva“ od te napihujoče se zabice.

Dobava potrebščin za 3. voj. — Radi zagotovitve zakupne dobave sena, slame, drv, premoga in ovsja za čas od dne 1. septembra t. l. do 30. septembra 1904. se bodo vršile ponudbene obravnave v uradnih prostorih c. in kr. vojaških preskrbovaln. magazinov, in sicer v nastopnih postajah: v Celovcu 20. avgusta, v Beljaku 19. avgusta, v Trstu 5. avgusta, v Gorici 3. avgusta in v Pulju 24. julija.

Natančnejši pogoji in ponudbeni obrazci se dobe pri c. in kr. vojaških preskrbovalnih magazinih do obravnave dne mej 10. in 12. uro dop.

Razpis učiteljske službe. — Na petrazredni deski ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba učitelja s 1280 K letne plače in 240 K stanarine.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisnem vodstvu do 3. avgusta t. l. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 21. julija 1903.

Razpisani študenti. — Z novim letom 1904. bodo prosti 3 študenti za slušatelje na vojaški šoli in na visoki šoli za živinozdravništvo na Dunaju. Prošnje je predložiti na rektorat omenjenih sol do 15. avgusta t. l. Študenti znašajo po 600 K.

Testenine ali kot se jih pri nas napačno imenuje „pašta“ so jestvina, katerih se po Primorskem obilo konsumira; kot najboljša vrsta pa slavijo „Iirske testenine“. Te imajo prednost, da so vzlic malo višji ceni cenejše kot vsake druge. Opozorjamo na dotični današnji inserat.

Rogaski vzbuja tek „Tempel-vrelec“ pospešuje prebavljanje in vravnava spreminjanje snovi.

Po papeževi smrti.

V soboto zvečer so pokopali papeža v cerkvi sv. Petra v Rimu.

Prostorno vatikansko baziliko so izpraznili že opoldne, zaprli vrata, na kar so se pričele priprave za slavnostni pogreb. Najprej so prenesli truplo na sredo kapele sv.

Ona je na tak poziv rada pritekla, dospela pa je tudi čisto prostovoljno, ker je ljubila Zbiška z vsem svojim srcem in z vso svojo dušo. Ko je bivala na škofovem in knežjem dvoru v Plocku, je videla ondi mnogo lepih in hrabrih vitezov, ki so pogostoma poklekovali pred njo ter jej obljubovali zvestobo do smrti — toda Zbišek je bil njen prvi izvoljenec, v katerega se je zaljubila s svojo prvo ljubeznijo, in vse nesreče, kolikor jih je pretrpel, so povekšale njeno ljubezen tako, da jej je bil ljubši ne samo kot drugi vitezi, marveč tudi kot vsi knezi na zemlji. Ali sedaj, ko se mu je vračalo zdravje in ko je bil od dné do dné lepši, se je spremenila njena ljubezen v pravo strast ter jej zakrila ves ostali svet.

Vsekako pa ni priznala tega niti sama sebi, pa tudi pred Zbiškom je to skrbno tajila v strahu, da je ne bi preziral. Da, celo pred Matijcem je bila previdnejša in bolj molčeča, in ni mu zaupala več svojih skrivnostij, kakor nekaj. Samo časih je zadrgetala, kadar je zavezovala Zbišku rano, vsekako pa si je prizadevala, skrivati svoje notranje občutke. Nekoč je rekla kakor mimogredé Zbišku:

»Da te tako oskrbujem, to se godi edino le iz naklonjenosti do Matijca. Ti si si morda mislil kaj drugega. Povej!«

In delala je tako, kakor da si popravlja lase na čelu, zakrila si je lice z dlanjo ter gledala Zbiška skozi prste. On pa, zasupnen vsled takega nepričakovanega vprašanja, je zarudel nalik gospodični, ter jej čez trenutek odgovoril:

»Jaz si nisem mislil ničesar. Ti si sedaj povsem druga.«

»Druga?« vpraša končno deklica s tihim in mehkim glasom. Da — zares sem druga. Toda Bog obvaruj, da bi te radi tega ne mogla trpeti!«

Zakramenta, potem v korno kapelo. Pri tem prenosu je bilo prisotnega občinstva kakih 3000 oseb. V korni kapeli so čakali kardinali, 45 po številu, drugi vatikanski dostojanstveniki, zdravnika Mazzoni in Lapponi ter zbor diplomatov.

Ceremonija na sploh je bila prav kratka. Ko so truplo pok. papeža prinesli v korno kapelo, je je dekan kapiteljna najprej pokropil s blagoslovljeno vodo, ter mu podelil sveto odvezo. Zatem je monsignor Cagiano pokrtil mrtliču obraz z belim pajčolanom a potem je monsignor Riggi pokrtil vse truplo s pajčolanom iz svile roznate barve. Na to je prišlo šest častnih stražarjev. Ti so vzdignili truplo in je položili v krsto iz cipresnega lesa. Poleg trupla so položili — tri mošnje, v katerih vsaki je bilo 26 svetinj, in pergament z bijografsko pokojnega papeža. Na to so krsto pokrili in zapečatili s pečati kardinala kamerlenga, višjega duhovna bazi-like, kardinala Rampolle in majordoma. Krsta iz cipresnega lesa s truplom je bila položena v svinčeno krsto, na pokrovu katere je vdolben napis: Mej tem je Pompei, notar vaticanskega kapiteljna, prečital akt, v katerem so zabeležene vse ceremonije, ki so se vršile po papeževi smrti in sicer od konstatovanja smrti pa do pokopa. Zatem so zapečatili svinčeno krsto in položili v tretjo, katere je iz brezstovega lesa.

To trojno krsto s truplom so morali vzdigniti s pomočjo škripcev ter jo potem počasi spustili v rakev. Mej tem je pel pevski zbor psalm „Benedictus Dominus Deus Izrael!“ Ko je bila krsta na svojem mestu, so kardinali pomolili nekoliko in potem so vsi zapustili cerkev. Ostali so le grofi Pecci, neški pokojnega papeža, zastopniki vaticanskega kapiteljna in notar, da so prisostvovali zapiranjju rakeve, katero je kontalo okolu 11. ure po noči.

Vseh došlih kardinalov v soboto je bilo 45. V soboto so imeli svojo poto, v ponedelja po 6. sejo. — Kongregacija kardinalov se je bavila 26. t. m. s prečitanjem papeževih oporoke. Ista določa, da pripade cerkvi za časa pontifikata pridobljeno premožeje, drugo rodbinsko premoženje dobi Ljudevit Pecci, ker so bili drugi sorodniki že poprej obdarovani. Testament je datiran 8. jul. 1900.

Kdo bo izvoljen papežem? Imenujejo se imena Rampolla, Oreglia, Vanutelli, Goti, di Pietro, Capcecelatro. Rampoll ima zagotovljenih baje že več nego 20 glasov. Rampolla in Oreglia se gledata grdo ter govorita le malo. Imenuje se mnogo kot papeški kandidat kardinal di Pietro, ki je star 72 let.

V petek zvečer se zapro kardinali v konklave. Če pojde po veliki sreči, dobimo že v soboto novega papeža, ali kdo ve, kako pojde. Konklave traje lahko tudi dlje časa, na mesece, celo na leta. Bili so slučajji, ko je trajal konklave že 2 leti.

»Bog ti povrni tudi to!« odvrne Zbišek. Odslej sta se počutila dobro, kadar sta bila sama, dasi sta se čutila v zadregi. Večkrat se ti je zdelo, da se o nečem razgovarjata, mislita pa na povsem kaj drugega. Zbišek, ki je ležal v postelji, jo je spremijal z očmi, kamorkoli se je ganila, kakor je bil rekel Matija, kajti videla se mu je tako krasna, da se je ni mogel nikdar dovolj nagle dati. Časih se je pripetilo, da so se njuni pogledi nakrat srečali, in takrat sta oba zarudela, njene deviške prsi so se od globokih vzdihljajev dvigale, in srce jej je vtrpalo v pričakovanju, če morda ne začuje nekaj, vsled česar se raztopi njena duša... Toda Zbišek je molčal, kajti pred njo je bil izgubil svoj nekdanji pogum; bal se je, prestrašiti jo s kako neprimerno besedo, in navzlic vsemu temu, kar je videl s svojimi očmi, je bil utrjen v prepričanju, da mu ona skazuje samo svojo sestersko ljubezen.

Nekega dné se je spustil o tem v razgovor z Matijcem. Prizadeval si je govoriti mirno, malomarno, ter ni niti zapazil, da so njegove besede postajale čimdalje bolj podobne pritožbi nad svojo tužno usodo. Matija ga je poslušal potrpežljivo ter mu končno odgovoril samo jedno besedo:

»Ti si bedast!«

In odšel je iz sobe.

»Ha!« je rekel sam sebi, »takrat, ko ti je mogla priti po ceni, je nisi hotel niti pogledati, torej se najej sedaj strahu, ker si bedast! Jaz hočem staviti gradič, ti pa se obližuj med tem! Ne rečem ti ničesar, ne potegnem ti mreže z očij, ako bi tudi stokal glasnejše nego tvoji konji v Bogdancu. Kjer leže polena na oglju, ondi mora prej ali slej izbruhniti plamen. Jaz pa tudi ne mislim razpihavati ognja, ker si mislim, da to ni potrebno.«

Razgled po svetu.

Ministri v Ischlu. — Včeraj so dospeli v Ischl ministerski predsednik, vojni minister, finančni minister in novi državni finančni minister. Ministerski predsednik ima poročati o položaju; zraven zahtevajo nujne reči, kakor beda, nastala vsled elementarnih nezgod, resitve in pomoči. Tudi želi več deželnih odborov, da se skličejo deželni zbori, ki naj dovolijo sredstva za lajšanje bede. Govora utegne biti tudi o sedanjem stanju sladkornega vprašanja.

Novi skupni finančni minister. — Skupnim državnim finančnim ministrom namesto pok. pl. Kallaya je imenovan dosedanji poslanik v Atenah, Burian. Zaprizežen bo danes v Ischlu. Burian je — Madjar!

Laški kralj v Vidnu. — Laški kralj pride, kakor poročajo laški listi, povodom letošnjih vojaških vaj v avgustu v bližnji Videm. Brez dvoma poleti takrat v Videm mnogo Goricanov!

Ljubljanski župan — tožen. — V neki seji mestnega zbora je rekel ljubljanski župan gledé na znane turnarske „slavnosti“ v Ljubljani, da so se navzoči častniki obnašali pasivno, ko so začeli turnarji snemati črno-žolte zastave. Častniki so vložili radi tega, najbrže na višji ukaz, proti županu ložbo radi razžaljenja časti. No, radovedni smo, kaj razkrije ta obravnava!

Na Reki snujejo „Sokola“. Priprave se vršijo jako hitro, tako da bo mogoče skoro stopiti na dan z društvom „Sokola“.

Žrtv orožnih vaj. — Iz Hercegovine se sedaj iz verodostojnega vira poroča, da je res pri vojaških vajah v Bileku umrlo vsled solnčarice 15 pešcev in da je zelo veliko vojakov še sedaj bolnih. Vsi ti vojaki pripadajo v Trebinju stacioniranemu pehotnemu polku št. 12. Dva oddelka tega polka s prilično 800 možmi sta odkorakala 20. t. m. iz Trebinja proti Nevesinju, da bi se tamkaj vdeležila kornih vaj. Vojaki so bili po predpisu kakor za vojsko adjustirani in so morali med potoma, dasi je vladala neznosna vročina — 57 gradov Celzija — delati razne več ali manj težavne vaje. Že pred poldne je polkovni zdravnik prijavil 70 bolnih, a navzlic temu so se vaje le še nadaljevale in sicer brez vsakega počitka in odmora. Kake tri kilometre od vasi Bilek pa je nastala katastrofa. Okoli 400 vojakov je palo onesvečenih na tla; devet mož je bilo takoj mrtvih, petnajst pa so jih prenesli v brezupnem stanju v bolnišnico. Od teh je še isti dan umrlo šest mož v nepopisnih bolečinah. Natančno število na solnčarici obolelih vojakov, katerih stanje pa se je že zboljšalo, se ne ve gotovo, vsekakor pa jih le nad petdeset. Vrh tega so še izginili stiri vojaki, ne da bi se vedelo, kaj se je z njimi zgodilo. Najbrže so tudi ti že mrtvi, da je torej vseh mrtvih žrtv devetnajst! Pretekli torek so vse te ponesrečene vojake pokopali v skupnem grobu. V bistvu

priznava tudi vojska oblast resničnost teh podatkov, samo skuša jih nekoliko olepsati, vendar pa je odredila strogo preiskavo.

Rusija mobilizira. — Korespondent londonskega lista „Standard“ je izvedel v Moskvi iz zanesljivega vira, da mobilizira Rusija v svojih severnih in osrednjih garnizijah 128.000 mož. Ta mobilizacija je posledica napetih razmer na skrajnem Vstoku in so dotične čete pripravljene, da se o potrebi takoj odpeljejo na skrajni Vstok. Torej so vesti o možnosti vojne med Rusijo in Japonom vendar le verjetne?

Književnost.

„Tališa“. — Pred časom smo naznačili, da so izšle v založbi „Goriške tiskarne“ štiri veseloigre, vse enodejanke, primerne za naše male odre.

Pred par tedni že so izšle tri druge igrice, in sicer:

„Dr. Hribar“ za 8 oseb. Stranij 68.

„Dobrodošli!“ za 4 osebe. Str. 29.

„Eno uro doktor!“ za 9 oseb. Str. 40.

Vsak iztis stane 40 vinarjev. — V tisku je še pet enodejank. — Poskrbeti hočemo, da bodo imela naša društva dovoljno izbero pripravnih igrice. Prosimo pa, da nas društva podpirajo in kupujejo vsake igrice toliko iztisov, kolikor je oseb, več eden za šepetalca. —

Fran Wilhelmov

odvajajoči čaj

FRANA WILHELMA

lekarstva in s. kr. zdravna založnja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko
se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 3 kroni
avstr. valjave.

Kjer se ne dobi, vrši pošiljatev direktno.
Poštni zavoj — 15 zavitek 24 kron franko
na vsako avstro-ogersko pošto.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Fran Bone

v Gorici, Via Morelli št. 3

pripravlja stare in vlaga nove

sobne parkete.

Gene po dogovoru.

In zares ga ni razpihaval, marveč se postavljaj Zbišku po robu in ga dražil, kakor kak stari zdražbar, ki se igra z neizkušnim mladeničem. Ko mu je Zbišek nekega dné znovič ponavljaj, da se hoče napotiti na nekak daljni pohod, da se iznebi svojega neznosnega življenja, mu je dejal:

»Dokler še nisi imel brk pod nosom, sem ti svetoval, — sedaj pa naj bo po tvojem. Ako se zanašaj samo na svoj razum, pa pojdi!«

Zbišek se jako začudi ter sede na postelji. »Čemu naj bi ti nasprotoval? Meni je res jako žal za našim rodom, ki bi poginil ob enem s teboj. Toda tudi za to se dobi pomoč.«

»Kaka pomoč?« vpraša Zbišek nemirno.

»Kaka? Nu, treba je priznati, da sem jaz že v letih, vsekako pa sem še dovolj trden! Res Jagjenki bi bilo primerno, da dobi mladega človeka, ker pa sem bil jaz prijatelj njenemu očetu... kdo vé...«

»Vi ste bili prijatelj njenemu očetu,« odvrne Zbišek, »a vi me nikdar niste prav ljubili... nikdar, nikdar...«

In umolknil je, ker se mu je jela brada tresti.

»Kaj mi je početi, ako le hočeš poginiti?«

»Prav! Delajte, kar hočete — jaz pa še danes odidem na tuje.«

»Bedast si!« ponovi Matija.

In znovič zapusti sobo, ter gre nadzorovat ljudi, ki mu jih je Jagjenka iz Zgorelic in Močidola posodila, da mu pomagajo kopati nasip, ki bi imel obkoljevati novo graščino.

(Dalje dride).

Jos. Munih Pozor!

krčmar na Kornu

usoja si uljudno naznanjati, da prevzame s
1. avgustom krčmo

ŠTEFANA KOFOLA

na Tržaški cesti 21,

ki je preskrbljena tudi s hlevi za živino.
— Priporoča se vže naprej slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. — Postrežba točna, cene zmerno.

Trgovsko - obrtna registrirana zadruga
z neomejenim jamstvom v Gorici.

Razpis službe.

Razpisuje se služba jednega
uradnika, prvo leto začasno,
potem stalno s posebno pogodbo. Plača po dogovoru.

Prošnje je vložiti v teku 14
dnij na načelstvo.

V Gorici, 24. julija 1903.

Načelstvo.

čevljarji, pohiševalci in trgovci.

720 komadov jermenov za zvezati od 10-12
kron samo pri Josipu Damaschek, Dunaj II.
Förstergasse 7; Razpošilja se po povzetju.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidn.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Rimske toplice v Tržiču

(Monfalcone)

= in blatne kopelji =

priporočane po najboljših zdravnikih
proti bolečinam v bedrih, revmatizmu,
ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektri-
citetu, tako zvano »tremolaterapia in
masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G.
pl. Camti.

Oglas!

C. kr. gospodarski urad v Biogradu prodaja za seme
zimski ječmen „Mamuth“, kateri je tekočega leta obrodil
3800 kg. na jednom hektaru zemlje, in „Grosdorfer“, kateri
je obrodil 3400 kg. na hektaru zemlje za ceno 16 kron za
100 kg. brez vreče. Proda tudi 2000 kg. sena in slame za
goveje živino, stiskano.

C. kr. ekonomični urad v Biogradu-Dalmacija.

Trgovsko - obrtna registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4½%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno
leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjžice drugih zavodov brez izgube
obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali
mesečnih obrokih, — proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadrugaški vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih
letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kron.

Stanje 31. dec. 1902:

Deleži: a) podpisani	K 943.200—
b) vplačani	305.874-50
Dava posejila	1.248.171-07
Dopolnilni zaklad	244.139-23
Vloge	912.745-25

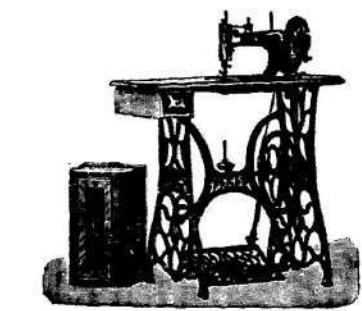

Zahtevajte
moj ilustrovani cenik z več kakor
500 podobami od ur, zlatih, sre-
brnih in muzikalčnih predmetov,
katerega pošilja zastonj in poštne
preste

Hanns Konrad,
tvornica ur in eksportna hiša
Mest št. 249. — (Česko).

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki
navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje
nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši
več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali,
da so res Pfaffovi šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se
ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno
brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in
obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravi za umetno vezenje
(recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosiyo na dobroti vsako tovarno.
Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati Pfaffove šivalne stroje.
Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio št. 1
SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Pašti, makaronom itd.
pravi se po slovensko
testenine.
Najboljšim testeninam pa se pravi
„Ilirske testenine“.
Gospodinje, ne zahtevajte tedaj po prodajalnicah pašte,
ampak „Ilirskih testenin“, kakere se vdobe v škatlah
po ½ in ¼ kg.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča
pristna bela in črna vina iz vrvavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštena.

Artur Makutz
v Gorici, Ozka ulica št. 1.
izvršuje vsa naročila spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. — Izvršuje vpeljavo in popravo strelvodov.

Odvetniški kandidat
išče mesta. Nastop 25. septembra t. l. Pisma pošta Tolmin „31 pr.“

V najem se odda
gostilna in štacuna s primernimi prostori za časa dela bohinske železnice. Gostilna in štacuna sti na jako ugodnem kraju in se ni bati konkurence. Natančneje se poizve pri Avgustini Gabrijelčič v Avčah pri Kanalu.
Anton Černigoj
(društvenik »Mizarske zadruge«)
v Gorici, Tržaška ulica št. 18.
Priporoča svoje mizarske izdelke vseh slogov, in za vsaki stan. Izdeluje tudi vsakovrstne strgarske izdelke točno po naročilu. Vsa naročila preskrbi v najkrajšem času po zmernih cenah.

Prosiva zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno niskih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškofijo št. 11.

Edina zaloga stavbnih nositeljev v Gorici.
Pocinkana žica za vinograde po znižanih cenah!
Pozor!
Eno krono nagrade
izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrditvijo najnove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.
Vsak član ima po pretoku petih let pravico do dividende.

SLAVIJA⁶⁶
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.